

Ampersand
Het relatiemagazine
van Plantin & Tetterode

13.1

3D PRINTING, HET NIEUWE CONTINENT
VOUWKARTONNAGE: INSPIRERENDE SUCCESCASES
SIGN & DISPLAY BIEDT NIEUWE MOGELIJKHEDEN
SCODIX – EEN UNIEK PROCEDÉ
LINOPRINT, EEN JAAR LATER
EEN BESCHOUWING OVER BOEKEN

Guy Schockaert is op 11 januari 2013 overleden, na een strijd van anderhalf jaar tegen een slopende ziekte. Hij is 63 geworden. Met hem verdwijnt het laatste typografische 'geweten' van Plantin, een adviserende functie die hij had overgenomen van illustere voorgangers zoals Jos Leonard en Fernand Baudin. Hij was bezeten van typografie, hechte enorm veel belang aan kwaliteit en leesbaarheid en heeft er gedurende 25 jaar voor gezorgd dat de publicaties van onze onderneming aan de hoogste grafische normen beantwoordden, voornamelijk de magazines Plantinfo en

Ampersand. Zijn meesterwerk blijft het prestigieuze boek dat hij wijdde aan het 100-jarige bestaan van Plantin in 2011. Guy Schockaert was erg actief in het verenigingsleven en de culturele wereld en was Voorzitter van de ICOGRADA – International Council of Graphic Design Associations – de enige Belg die ooit deze prestigieuze functie heeft bekleed. Hij was ook een attente vriend, een liefhebbende grootvader en een gewaardeerd pedagoog. De herinnering aan hem zal blijven leven bij diegenen die het voorrecht hebben gehad om met deze veeleisende en geïnspireerde professional samen te werken.

06

14

32

Meer weten? Wilt u meer weten over een onderwerp uit dit nummer van Ampersand? Kloppen uw adresgegevens niet of wilt u een collega abonneren op dit (gratis) magazine? Surf dan naar www.plantin.be of www.tetterode.nl en kies onder het kopje 'Contact' uit een van de mogelijkheden.

INHOUDSOPGAVE

- 3 Voorwoord
- 4 Evere wordt grondig onder handen genomen!
- 6 3D printing: het nieuwe continent
- 8 3D printen nu ook in de operatiezaal
- 10 Kansen zien, creëren en benutten
Verenigde Jouter Drukkerijen (Joure, NL)
- 12 Tetterode lanceert E-service
- 14 Patisserie- en taartdozen
Flanders Printing (Lokeren, BE)
- 16 Kleurrijk in klanten
Style Mathôt (Haarlem, NL)
- 18 Adviesnamiddag Short Run Packaging
- 20 Heidelberg Speedmaster XL 162-6-LX
Smurfit Kappa Zedek (Deventer, NL)
- 22 Scodix – een uniek procedé
- 24 Frietzakjes en andere verpakkingen
Dimpack (Deerlijk, BE)
- 26 Plantin Tetterode Display: positief in beweging
- 28 Low migration supplies
- 29 Pure kleefkracht
Van Bortel & Co (Wilrijk, BE)
- 31 Linoprint, een jaar later. Een groot succes!
- 32 Een beschouwing over boeken
Interview met Herman Lampaert
- 34 The Wall

VOORWOORD Ampersand

Net als in veel andere economische sectoren blijft de crisis lelijk huishouden in de grafische sector. Onze sector – zowel de constructeurs als de drukkers die hun machines gebruiken – gaat dus op zoek naar andere niches, of andere technische opties en is soms bereid om veel verder te gaan dan het traditionele drukwerk.

Plantin en Tetterode participeren in deze evolutie door op andere manieren te blijven luisteren naar de klanten, hen te adviseren en te steunen zonder hun kernactiviteit te verwaarlozen: de drukwerksector in al zijn aspecten.

Onze roeping is niet veranderd. Nieuwe technologieën onderzoeken, leidt niet noodzakelijk tot een totale verandering van paradigma. We verkennen nieuwe wegen, we blijven toegevoegde waarde bieden, we creëren nieuwe winstmogelijkheden, maar deze opportuniteiten hebben geen nadelige invloed op de economische modellen die onze bedrijven groot hebben gemaakt. Voor ons is de klanten informeren over andere pistes een deel van onze verantwoordelijkheid. We willen de klanten niet aansporen om zich in avonturen te storten, maar ze helpen bij hun analyse. Op zoek gaan naar iets nieuws, zonder de veiligheid van de vaste waarden overboord te gooien. Maar het is wel een feit dat Plantin en Tetterode zich in domeinen begeven die de grenzen van het drukken in strikte zin overschrijden. Onze portfolio is geëvolueerd: de Mcor 3D machines, de Scodix UV-printers en de Highcon digitale ril- en stansmachines geven aan dat we in staat zijn om ons aan de nieuwe eisen van het vak en zijn veranderingen aan te passen.

We zijn samen met onze klanten begonnen aan een avontuur dat ons ongetwijfeld ver zal brengen van alles wat we de voorbije 100 jaar hebben gekend. Wat de toekomst ook voor onze vakgebieden in petto heeft, het belangrijkste is dat we competent blijven, dat we de nieuwe technieken onder de knie krijgen. Kennis blijft een essentiële waarde, vooral in onze landen, die sterk op de export zijn gericht. We blijven ook initiatieven ondersteunen zoals EuroSkills (dat we verder in dit nummer bespreken) en de opleiding bij KMO's en MKB's en in het beroepsonderwijs bevorderen. En daarbij vergeten we niet dat deze opleidingen zich niet mogen beperken tot de grafische industrie, maar ook de technologieën moeten onderwijzen die vandaag nog in de kinderschoenen staan. De missie van Plantin en Tetterode blijft niet beperkt tot de verkoop van machines, ze omvat ook diensten, supplies, opleiding, specialiteiten zoals Sign & Display en Color Management. Ons DNA is totale dienstverlening, onze ambitie is een integrator te zijn.

Hans Huyghe
Managing Director Plantin
Algemeen Directeur Tetterode

De gebouwen van Plantin in Evere staan volop in de steigers. De meest opvallende transformaties – de nieuwe showroom en onthaaldesk – zijn slechts het meest zichtbare gedeelte van het project. Er staat namelijk veel meer op het programma dan een simpele opfrissing. Het gebouw wordt volledig aangepast aan de nieuwe noden van het bedrijf. Dit masterplan wordt gespreid over verschillende jaren.

*Evere wordt grondig onder
handen genomen!*

Francis Van Hassel is een oudgediende in het bedrijf. Hij is elektriciën van opleiding en werkte al 18 jaar bij de technische afdeling toen hij, in 2004, preventieadviseur werd en verantwoordelijk voor de gebouwen. “De transformaties zijn gestart bij de integratie van Plantin en Tetterode in 2011. Voor de nieuwe organisatie moesten we in de eerste plaats ons warehouse aanpassen. De magazijnen werden heringericht, er werd een aangepaste, energiezuinige verlichting geplaatst en er werd een laadkade en een containerpark gebouwd.”

De verschillende opdrachten van Francis Van Hassel zijn nauw met elkaar verbonden. Ze gaan van de volledige verantwoordelijkheid voor de site in Evere – onderhoud, herstellingen, schoonmaak, bedrijfsrestaurant, security – tot de coördinatie van grote projecten en preventie. Dat laatste punt is erg belangrijk: Francis besteedt 35% van zijn tijd aan zijn taak als preventieadviseur.

De grote showroom is ongetwijfeld het onderdeel van het programma dat het meest in het oog springt. De installaties waren niet meer aangepast sinds de officiële opening van de site 33 jaar geleden. Alles werd gerenoveerd: de muren, het plafond, de verlichting, de technieken en de vloer. Dit was absoluut noodzakelijk om de nieuwe generatie machines optimaal te installeren en demonstren en, een al even prioritaire doelstelling, het energieverbruik te verlagen. Voor de verlichting werd hetzelfde concept toegepast als in de magazijnen. “Door gebruik te maken van de nieuwste verlichtingstechnieken zijn we erin geslaagd de energie- en onderhoudskosten fors te verlagen.”

Ecorus is een internationale onderneming gespecialiseerd in de ontwikkeling, de financiering en het beheer van zonne-energie-installaties. Het bedrijf gebruikt alle spijtstechnologische middelen om de koolstofafdruk van zijn klanten te beperken en zo te anticiperen op de nationale en internationale verplichtingen voor het verminderen van de broeikasgasemissies.

Ecorus is voortdurend op zoek naar industriële sites en daken voor zijn projecten voor groenestroomproductie. Zo ontdekte Ecorus de 8000 vierkante meter van de magazijnen van Plantin in Evere. Het bedrijf installeerde er 2500 zonnepanelen op een oppervlakte van 6000 vierkante meter. “Het voordeel van deze formule,” aldus Francis Van Hassel, “is dat Ecorus de installatie niet alleen financiert en onderhoudt, maar ze ook continu monitort om er steeds het beste rendement uit te halen. Bovendien demonteert het bedrijf de installatie als dat nodig zou zijn voor het vernieuwen van de dakbedekking. Na 25 jaar wordt de installatie door Ecorus terug weggehaald. Het is een all-in service.”

Resultaat: 60% besparingen in de magazijnen, 40% in de showroom. Een van de interessantste aspecten van dit project is de overgang naar hernieuwbare energie en het zelf produceren van elektriciteit.

“We hebben daarvoor een internationaal bedrijf, Ecorus, in de arm genomen na een grondige marktstudie. Ecorus plaatst installaties voor zonne-energie en staat in voor het onderhoud. Het bedrijf betaalt huur voor het gebruik van onze daken, maar ontvangt zelf de groenestroomcertificaten voor de geproduceerde elektriciteit. Plantin betaalt slechts een derde van de marktprijs voor de elektriciteit. In geval van overproductie wordt de elektriciteit doorverkocht aan de energieleveranciers. Op de daken van onze gebouwen werden 2500 zonnepanelen geïnstalleerd, gekoppeld aan 54 omvormers. Op een scherm aan de ingang van de showroom is permanent te zien hoeveel energie onze PV-installatie produceert en hoeveel CO₂ er wordt bespaard.

Je moet immers niet alleen de juiste optie kiezen, je moet de resultaten ook bekendmaken! Plantin zal jaarlijks ongeveer 600.000 KWh produceren, een besparing van 35 ton CO₂.”

“We kiezen voor groene stroom uit zowel morele als economische overwegingen.” Net als de constructeurs die Plantin vertegenwoordigt, draagt het bedrijf bij aan de bescherming van het milieu. “We willen elk jaar een stapje verder gaan,” vertrouwt Francis Van Hassel ons toe, “door steeds slimmere oplossingen te gebruiken om nog meer energie te besparen. En de winst wordt nog groter als de energieprijzen stijgt.”

V.l.n.r.: Steven Scheirlinckx,
Marco Koolbergen en Bart Dupon

3D PRINTING

Het nieuwe continent

 Plantin
A Supris Company

Bart Dupon heeft 22 jaar ervaring in de grafische sector. Hij was jarenlang actief in prepress en rotatiedrukwerk en ging vervolgens als zelfstandige aan de slag in 3D, een sector waarin hij veel potentieel zag. Op vraag van Hans Huyghe trad hij in dienst bij Plantin en Tetterode. Waarom heeft hij die stap gezet? Hij wilde graag deel uitmaken van een bedrijf dat zich niet beperkt tot de verkoop van producten, maar de klanten een integrale dienstverlening biedt. “Het team telt nog twee medewerkers, naast mezelf: Steven Scheirlinckx, onze application engineer en Marco Koolbergen, die de Nederlandse markt prospecteert. Ze zijn perfect opgeleid voor het demonstren en implementeren van deze nieuwe technieken.”

Sinds kort opent 3D (de productie van driedimensionale objecten) nieuwe mogelijkheden voor grafische bedrijven. Met 3D kunnen ze andere marktsegmenten aanspreken dan die van het traditionele drukwerk en nieuwe terreinen verkennen. Bart Dupon, Business Development Manager 3D voor Plantin en Tetterode, vertelt ons meer over deze opkomende business.

Bart Dupon: “3D is een uitbreiding van het drukkersvak. Het gaat immers om ontwerpen en visuele voorstelling – in een nieuwe vorm – waarvoor de ontwerpfunctie totaal andere sectoren kan verkennen. Er zijn tal van toepassingen mogelijk in de industrie, de geneeskunde, het onderwijs en de vrijetijdsector. We bieden complete oplossingen aan in dit domein, zowel op creatief vlak als op het niveau van software, materialen, dienstverlening, opleiding en verbruiksartikelen. Voeg daarbij de competenties van onze teams op het gebied van procesbeheer en het plaatje is compleet. Ook in dit domein zijn we een uitzonderlijke partner!”

Een complete oplossing? Inderdaad, want Plantin en Tetterode hebben voor op elk niveau van het 3D aanbod een oplossing. Bart Dupon: “Voor de gegevensinvoer hebben we de scanners Creaform en Roland DG. Creaform is een Canadees bedrijf dat body scanners, draagbare scanners en 3D scanners voor opmeten van objecten produceert. Die apparaten zijn erg in trek voor medische toepassingen, maar ook in sectoren zoals reverse engineering*, oppervlakontwerp en digitale simulatie. Belangrijk is ook dat ze objecten in digitale vorm kunnen opslaan en dus kunnen bijdragen aan de archivering. Roland DG leverde al aan Plantin Tetterode Display. Het bedrijf produceert roterende tafelscanners voor het scannen van kleine objecten. Het scannen van onregelmatige vormen is een specialiteit waarvan de functionaliteiten steeds goedkoper worden.”

Op het vlak van software bieden de twee genoemde fabrikanten elk een oplossing aan. Voor Creaform is dat Geomagic, voor Roland DG Pix Form Pro.

“Op het gebied van machines vertegenwoordigen we ook de 3D printers van Mcor, een Ierse familiale onderneming die machines produceert die werken op basis van papier, lijm en snijmesen. De A4-vellen worden verlijmd, op elkaar gelegd en volgens de instructies van de software uitgesneden tot exacte, betaalbare kopieën. Mcor produceert drie modellen – de 300, 300+ en Iris – die papier van 80 gr. of 160 gr. met een resolutie van 0,1 mm of 0,2 mm aankunnen. In samenwerking met ons bepaalde Mcor welke kwaliteit papier en lijm het meest geschikt zijn om de nauwkeurigheid en de onschadelijkheid van de geproduceerde modellen voor het milieu te garanderen. Het voordeel van de Mcor-producten is uiteraard dat ze met papier worden geproduceerd, een materiaal dat veel goedkoper is dan de harsen of de poeders die in de meeste andere procedés worden gebruikt. Iris, het nieuwste model van Mcor, is uitgerust met een inktjetprinter waarmee de machine 3D objecten in full color kan produceren. De knowhow van Plantin en Tetterode op het vlak van Color Management komt in deze niche uiteraard uitstekend van pas. Iris, dat moeten we ook even vermelden, werkt met milieuvriendelijke inkten.”

Roland DG produceert zes modellen in het assortiment MDX, machines om harde of zachte kunststoffen of zachte metalen zoals aluminium en koper te frezen. Ook voor deze modellen bieden Plantin en Tetterode een volledige service aan, inclusief opleiding, accessoires en verbruiksartikelen.

Bart Dupon: “De klanten kunnen bij ons eveneens terecht voor verbruiksartikelen, zoals papiersoorten en alle soorten lak- en veredelingsproducten

Wat zijn de toepassingsdomeinen van 3D? Er zijn ontelbaar veel toepassingen, zowel in Business-to-Business als in Business-to-Customer. Om er slechts enkele te noemen: reverse engineering, modellering, productie van prototypes, design, kunst, medische toepassingen, auto's, juwelen, kwaliteitscontrole, meetsystemen, ruimtevaart, onderzoek, onderwijs, mallen voor de voedingsindustrie, blisterverpakkingen. Maar ook relatiegeschenken, kleine objecten, portretten in 3D enz.

voor 3D modellen. Nog steeds in het domein van 3D bieden we ook bepaalde Formech thermovormproducten aan. Dit Britse bedrijf heeft meer dan 30 jaar ervaring met thermovormen en produceert een zeer ruim assortiment machines. Thermovormen leunen zeer dicht aan bij packaging, signalisatie en de productie van vormgegoten producten. Dit procedé is bovendien geschikt voor zeer kleine oplagen en biedt bedrijven die hierin actief zijn oneindig veel mogelijkheden. Als leverancier van kant-en-klare oplossingen zijn we de ideale vertrouwenspartner voor deze nieuwe niche.”

* Reverse Engineering is het opnieuw inscannen van bestaande, kunnen gebroken stukken zijn, voor het digitaliseren in 3D om vervolgens aanpassingen te doen en opnieuw te laten produceren al dan niet in 3D print.

Voortaan kunnen schedelmodellen van papier worden gebruikt in operatiezalen! Professor Raphaël Olszewski, laboratoriumhoofd van de UCL, maakt gebruik van de capaciteiten van de Mcor printers om driedimensionale prototypes te introduceren in de chirurgie. Er blijven uiteraard nog enkele obstakels te overwinnen, maar de eerste stap is gezet. Met de hulp van Plantin.

Professor Olszewski, laboratoriumhoofd aan de Université Catholique de Louvain, is specialist mond-, kaak- en aangezichtschirurgie. Door zijn vakgebied, dat zich op het snijpunt tussen tandheelkunde en schedelreconstructie bevindt, kreeg hij belangstelling voor het gebruik van fysieke modellen in de operatiezaal. “Het is belangrijk voor ons dat deze schedelmodellen een reële en zo nauwkeurig mogelijke vorm hebben, zodat we ons zo goed mogelijk op de ingrepen kunnen voorbereiden en kostbare tijd winnen in de operatiezaal. Naast de conventionele scanner gebruiken onze laboratoria veel meer verfijnde technieken, zoals ‘cone beam computer tomography’ om de weergave van de te reconstrueren zones te verfijnen.” Professor Olszewski heeft de 3D weergavetechnieken en de ontwikkeling van prototypes in hars mettertijd verder uitgewerkt. Maar dit procédé is duur, de modellen zijn zwaar en de verharders die worden gebruikt om ze te maken, zijn relatief toxisch. Vandaar dat professor Olszewski een onderzoek wilde

instellen naar lichte prototypemodellen. Via zijn talrijke contacten met buitenlandse teams, het leren gebruiken van steeds meer geavanceerde software, zijn onderzoek in het kader van zijn PhD en de voorbereiding van academische publicaties over dit thema, ontdekte Olszewski Mcor uiteindelijk... via Google.

Mcor Technologies is een Ierse onderneming, gespecialiseerd in 3D printing voor de productie van modellen in papier. Met dit goedkope materiaal, dat wordt gesneden en in lagen verlijmd, kunnen allerlei, opmerkelijk nauwkeurige, prototypes worden geproduceerd. De machines zijn bovendien goedkoop en gemakkelijk te gebruiken zonder de hulp van ingenieurs of informatici. In 2011 kon Olszewski, dankzij een gift van de Fondation Saint-Luc, een van deze machines aankopen. Maar er was een probleem: de reseller bood geen ondersteuning. Olszewski zat met de handen in het haar, tot hij vernam dat Plantin de vertegenwoordiging

van Mcor voor de Benelux had overgenomen. “Plots veranderde alles. Goed opgeleide technici hielpen me om de beste papiersoorten, de meest geschikte lijmen en de meest efficiënte snijprocedures te vinden.”

Maar er zijn natuurlijk nog obstakels te overwinnen. De steriliteitsvoorwaarden van de modellen en de eventuele toxiciteit van de componenten moeten worden gecontroleerd en het procédé moet door de medische autoriteiten worden goedgekeurd, maar Raphaël Olszewski zet zich hiervoor onvermoeibaar in.

“We zijn met een heel team om deze techniek verder te onderzoeken. Hij biedt geweldige vooruitzichten voor de tandheelkunde en de mond-, kaak- en aangezichtschirurgie en de resultaten die onze studies al hebben opgeleverd, wekken veel belangstelling. Wij zijn momenteel het enige team dat aan dit type modellering werkt.”

Wat is het verband tussen mond-, kaak- en aangezichtschirurgie en Plantin en Tettersode? De verrassende ommekeer van 3D! De grafische sector evolueert langzaam maar zeker in de richting van 3D printing. Beproeft technieken zoals reliëf en gaufren (het persen van figuren) bestaan al heel lang. De laatste jaren heeft de vooruitgang in de technieken voor speciale effecten nieuwe mogelijkheden geopend voor onze sector. Machines zoals die van Mcor Technologies, zijn opnieuw een stap vooruit. Dit keer gaat het niet om – al of niet doeltreffende – optische illusies, maar echt om de derde dimensie. Meer nog, de nieuwste machines van de Ierse constructeur, de Iris-reeks, kunnen nu ook modellen in kleur produceren, met alle mogelijke colorimetrische nuances.

3D PRINTEN

Nu ook in de operatiezaal

Als Marc Draaisma, managing director van de Verenigde Joster Drukkerijen, kortweg VJD, over zijn bedrijf praat, straalt het enthousiasme er vanaf. Niet verwonderlijk, want het bedrijf draait prima en het vierkoppige directieteam heeft nog ambitieuze plannen.

Samen met Jan-Eric Siemonsma, Anno Terpstra en Peter Bil vormt Marc de vierkoppige directie, gezamenlijk tevens eigenaar van het bedrijf. “We vullen elkaar perfect aan. We hebben allemaal onze eigen focus, variërend van strategie, commercie en marketing tot techniek, organisatie en bedrijfsvoering.” Zo ondersteunen en stimuleren ze elkaar optimaal in hun gezonde ambities. Ook letterlijk trouwens: alle vier de heren blijken fanatieke hardlopers.

NIEUWE KOERS

Ruim vijf jaar geleden besloten de heren dat het tijd was om de koers radicaal te verzetten. Ze schreven een strategisch plan dat er kort gezegd op neerkwam dat het bedrijf naast commercieel handelsdrukwerk ook verpakkingsdrukwerk zou gaan maken. Waar het orderpakket in 2006 nog voor 95% bestond uit handelsdrukwerk, was de doelstelling dat in 2011-2012 de omzet voor 50% bepaald zou worden door vouwkartonnage. Draaisma: “In een krimpende drukwerkmarkt zagen we dáár duidelijke kansen. Vouwkartonnage is een onderscheidend product. In plaats van – toen nog – drieduizend concurrenten hadden we er opeens nog maar vijf.” Om op de verpakkingsmarkt een rol te kunnen gaan spelen, investeerde VJD in een vlakstansmachine, een Jagenberg Diana vouwdozenplakmachine, CtP (Heidelberg SupraSetter A75) en een zeskleuren Heidelberg Speedmaster XL 75 drukpers met lak. “Er was al een grote affiniteit met vouwkarton en na genoemde investeringen was het mogelijk om producties geheel in eigen huis te vervaardigen. Al snel wisten we relaties in de tabaksindustrie en in de zoetwarenindustrie te overtuigen van onze kracht. We hadden een vouwdoosje ontwikkeld, dat uitermate geschikt was voor de zoetwarenindustrie en

bovendien tegen een uitstekende prijs/kwaliteitverhouding te maken. Na aanvankelijk scepticisme – er zijn namelijk maar drie bedrijven in Europa die deze verpakkingen kunnen maken – was er groot enthousiasme. Met het binnenhalen van de eerste grote opdracht, gingen ook andere partijen ons anders bekijken. We telden ineens echt mee.”

Draaisma over de Speedmaster XL 75: “Het velformaat van 60,5 x 75 cm maakt ons een beetje eigenwijs. We kunnen kleine tot middelgrote oplagen zeer voordelig produceren. We hebben geen dag spijt gehad van deze machine. Alleen al de range papiersoorten die we er probleemloos op kunnen verwerken, is super. Van alle gangbare soorten tot N flut microgolf en karton tot een dikte van 800 micron. De eerste order die we erop draaiden, moest dezelfde dag nog uitgeleverd worden en dankzij de lakunit kon dat zonder problemen.”

AMBITIEUS

Hij vervolgt: “Ondertussen maakt vouwkartonnage 65% van onze totaalomzet uit. Daarmee is de ambitieuze doelstelling uit 2006 dus ruimschoots behaald. En onze ambities zijn nog lang niet opgedroogd. We willen onze omzet de komende vijf jaar verdubbelen. We hebben op de pers nog capaciteit genoeg, dus dat is geen probleem. We draaien nu 4 dagen in twee ploegen en 1 dag in een ploeg. Daar zit nog ruimte. Komend jaar zullen we wellicht een investering plegen in een nieuwe vlakstansmachine en een vouwdozenplakmachine om de capaciteit uit te breiden.” Met de toename in productie van vouwkarton, werd de roep om certificering voor voedselveilig produceren steeds groter. Draaisma: “Naast onze huidige certificaten van ISO 9001:2008 (kwaliteit), ISO 14001:2004 en FSC hebben we

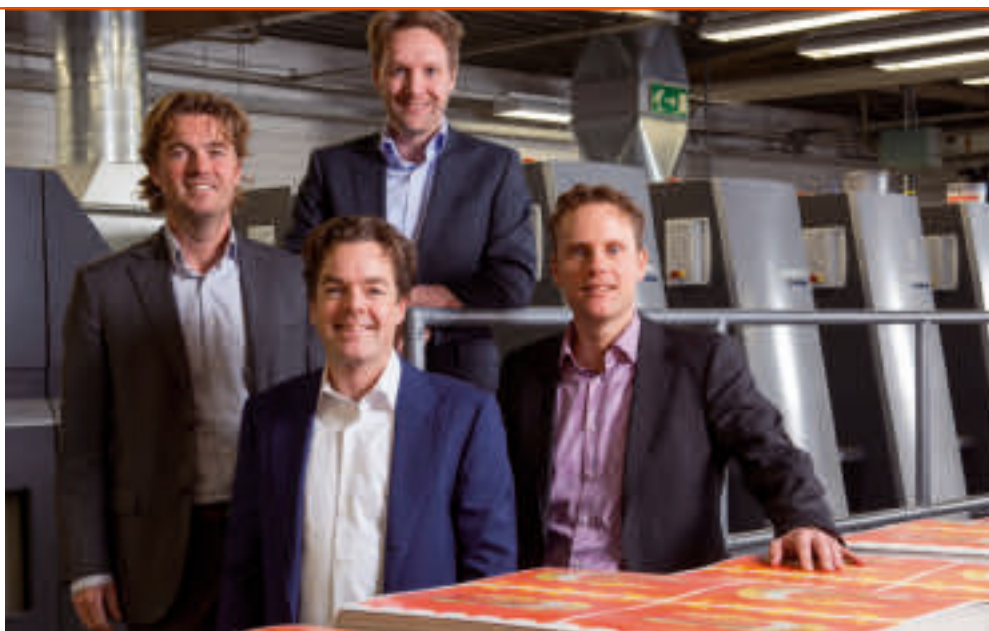
V.l.n.r.: Jan-Eric Siemonsma,
Marc Draaisma, Anno Terpstra
en Peter Bil

een nieuw huishoudelijke reglement opgesteld als eerste stap in de richting van de BRC-certificering. Dit reglement biedt ruimte voor interne audits van bestaande klanten en voor bedrijven die overwegen hun productie van vouwkarton bij VJD neer te leggen.”

ZELF PRODUCTEN ONTWIKKELEN

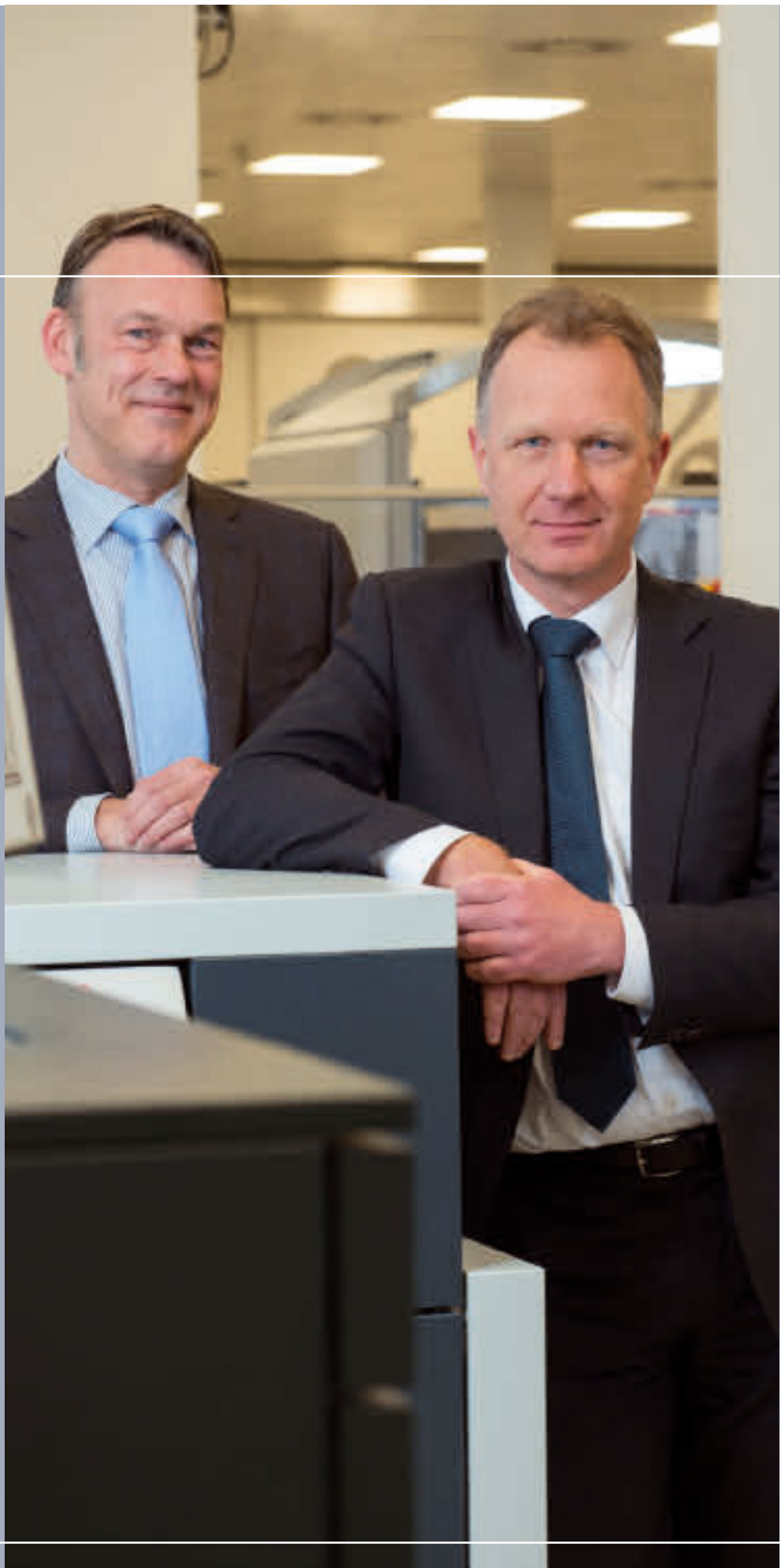
Kwaliteit leveren, meedenken, doen wat je zegt: voor VJD is het vanzelfsprekend. Net als blijven innoveren. Zo bedachten ze een speciale verzendverpakking waarmee bedrijven hun product extra onder de aandacht kunnen brengen om zo een zo hoog mogelijke respons te garanderen, zonder dat de portokosten uit de hand lopen. Draaisma: “Mailing-box.nl levert standaard verzendverpakkingen, naar wens bedrukt, en altijd met een gunstig portotarief.” Recent heeft het bedrijf nog een nieuwe innovatie ontwikkeld, wederom een verpakking met een heel specifieke sluiting. “Ik ga niet precies vertellen wat het is, want we moeten het nog introduceren maar vernuftig is het zeker. Hetzelfde product kan erin, terwijl maar de helft van het transport- en verpakkingsvolume nodig is.” Het is deze innovatieve denkracht die hen mede onderscheidt van de concurrentie: “Negen van de tien keer zijn we betrokken bij de ontwikkeling van een verpakking. Lossen we samen met de klant het verpakkingsvraagstuk op.”

Overigens is handels- en reclame-drukwerk nog steeds een stevige pijler evenals waardedrukwerk, waaronder waardezegels en banderollen. Deze laatste groep neemt een bijzondere plaats in binnen het bedrijf. Draaisma: “Maandelijks verlaten maar liefst 35 miljoen tabakszegels het pand. VJD verzorgt het indrukken/nummeren, snijden en bundelen hiervan, een taak die al sinds jaar en dag bij het bedrijf is ondergebracht.”

Maarten Lebbing (links op de foto):
“We zijn vertrokken vanuit een aantal vast-
stellingen. Eerst en vooral brengt het internet
ons vandaag dichterbij de klanten, het stelt
ons in staat om snel en efficiënt aan hun
service behoeften te voldoen en dat in een
sterk gepersonaliseerde context.”

Tetterode lanceert E-service

DE VOORDELEN VAN E-SERVICE

- De service wordt altijd uitgevoerd door de technici van Tetterode: deskundige, gemotiveerde en gecertificeerde medewerkers.
- Uw financieel voordeel wordt duidelijk getoond. Uw tarieven zijn afhankelijk van het door u gewenste serviceniveau. In alle transparantie.
- U kunt een interventie aanvragen op het door u gekozen moment.
- Meer informatie over deze services vindt u op de website van Tetterode (www.tetterode.nl/e-service).

Sinds september 2012 – en momenteel nog uitsluitend voor de Nederlandse markt – biedt Tetterode een nieuw serviceproduct aan via het internet. Dit aanbod, dat de naam E-service kreeg, speelt in op de evolutie van de grafische markt en de toenemende financiële beperkingen waarmee de drukkerijen worden geconfronteerd. & sprak met de bedenkers van E-service: Maarten Lebbing en Arnold van der Zee.

E-service is niets nieuws, toch?

Maarten Lebbing: “Dat is zo. Heidelberg biedt de services die via E-service worden aangeboden al enige tijd aan. En bij de laatste drupa hebben ze hun aanbod geüpdate. Er bestaan tal van verschillende onderhouds- en reparatiecontracten, services op aanvraag, telefonische en andere support. Het gaat hier om diensten met een internationaal profiel, die wij hebben aangepast aan de behoeften van onze lokale markt. E-service is echter een aanvulling op ons bestaande pakket aan services, waarmee we een antwoord geven op de nieuwe realiteiten in onze markt.”

Arnold van der Zee: “Die realiteiten zijn complex. Historisch houden Nederlandse klanten er niet van om zich met een te sterk geformaliseerd contract te binden. Het zijn bovendien moeilijke tijden en elke euro wordt twee keer omgedraaid.”

ML: “Globaal zijn er twee mogelijkheden. Onderhouds- of interventiecontracten op lange termijn, waarvoor de tarieven worden overeengekomen en de interventies gedetailleerd beschreven. Of services op aanvraag: de klant belt ons en onze technici gaan aan de slag. Het probleem voor de klant in dat geval is dat de kosten niet

vooraf gekend zijn. Bovendien zijn de services op aanvraag (bijvoorbeeld preventief onderhoud) voor onze serviceorganisatie relatief duur, omdat ze vaak pas kort voor uitvoering bekend zijn en dus minder efficiënt zijn in te plannen. Deze formule kost iedereen uiteindelijk meer geld. En dan komen we terug bij het basisconcept: hoe kan een drukker een goede service krijgen voor de beste prijs? We denken dat onze E-service een perfecte oplossing is voor een omgeving waarin onze klanten worden geconfronteerd met een krimpende markt en krappe marges.”

Kunt u daar iets meer over vertellen?

AvdZ: “Er is geen contract. Via het internet is er een directe relatie met de klant, die toegang heeft tot de tarieven, forfaitair en per uur. Aan de hand van deze tarieven heeft onze klant nauwkeurig inzicht in de kosten van standaard onderhoud. Voor reparatie-interventies is er volledig inzicht in de tarieven, die afhankelijk zijn van de door de klant gevraagde responsetijd. Voor ingewikkelde interventies stellen onze technici een offerte op tegen de E-service tarieven. Onze E-service situeert zich dus tussen de formule on-call en het contract, zonder de onzekerheid van het eerste en

de dwingende bepalingen van het tweede. Anderzijds biedt een onderhoudscontract wel voordelen ten opzichte van E-service: de laagste tarieven, een gratis helpdesk en de beste responstijden. Het is een kwestie van keuze.”

Voor welk type machines is E-service beschikbaar?

AvdZ: “De grote klassiekers uit het aanbod van Heidelberg. De persen die het meest worden gebruikt, zijn ook het best gekend door onze technici en dat is een garantie voor efficiëntie. Het gaat om de Speedmaster en Printmaster 52 en 74, de GTO 46/52, de Quickmaster QM46 en degelpersen. In dit systeem dekken onze interventies de storingen en het preventief onderhoud.”

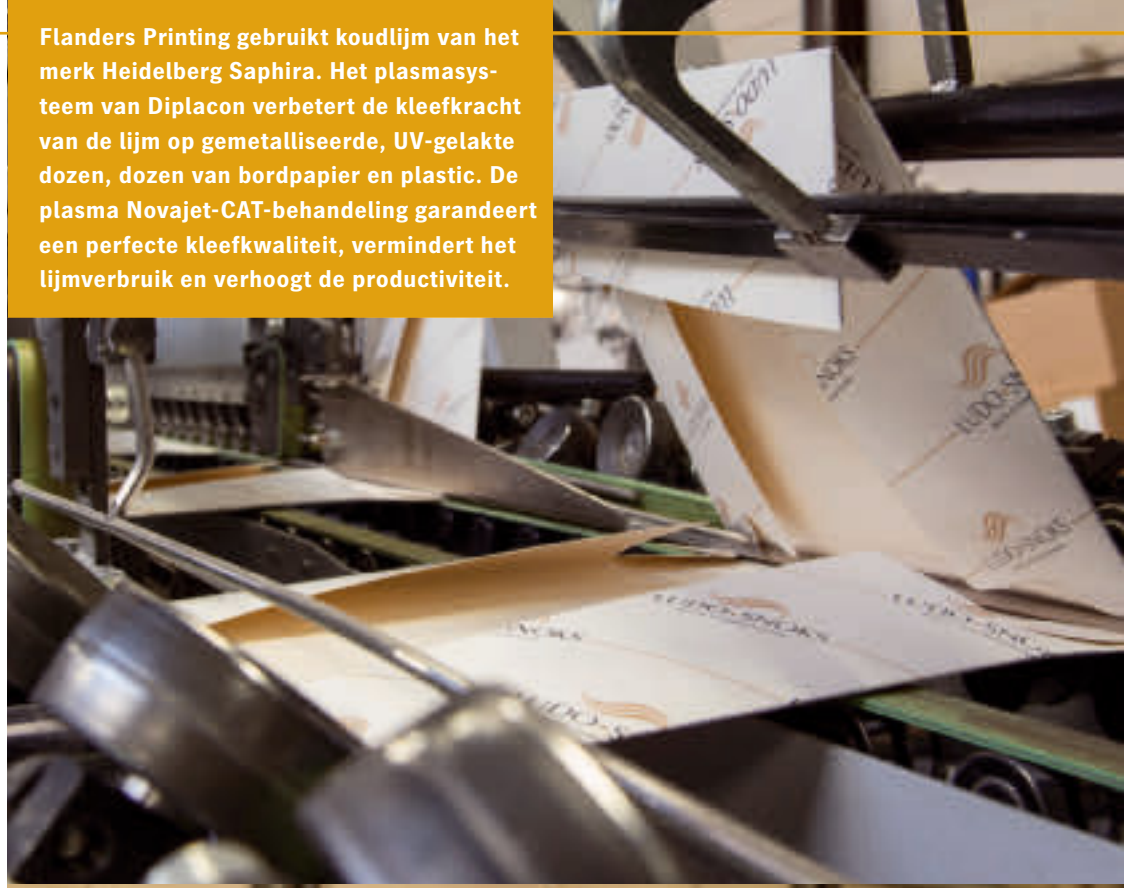
Zal deze service nog evolueren?

ML: “De formule wordt sinds juni 2012 getest en is sinds september volledig operationeel. We doen ervaring op en we willen het portaal effectief uitbreiden. Meer services, toebehoren, elektronische facturatie, een online historiek van de machines, informatie, tijdelijke aanbiedingen, promoties. We willen E-service bovendien ook uitbreiden naar België.”

FLANDERS PRINTING

Patisserie- en taartdozen

Flanders Printing gebruikt koudlijm van het merk Heidelberg Saphira. Het plasmasy-
steem van Diplacon verbetert de kleefkracht
van de lijm op gemetalliseerde, UV-gelakte
dozen, dozen van bordpapier en plastic. De
plasma Novajet-CAT-behandeling garandeert
een perfecte kleefkwaliteit, vermindert het
lijmverbruik en verhoogt de productiviteit.

Flanders Printing is een geavanceerde speler in een domein waarin weinigen zich specialiseren en richt zich tot een verrassende en sympathieke markt. Maar de onderneming is ook internationaal actief en heeft haar productiemethoden geautomatiseerd op basis van haar kennis van de consumptiegewoonten. Flanders Printing produceert ongeveer 10 miljoen dozen per jaar! We hadden een gesprek met Tino Facchin, algemeen directeur en productieverantwoordelijke.

Flanders Printing is gevestigd in Lokeren. Het bedrijf ontstond in 2000 door de fusie van drie hoofdzakelijk familiale bedrijven: Kartonnage Facchin, Kartonnage Fabra en Drukkerij De Landtsheer. De twee eerste waren actief in de productie van patisserie-dozen en ballotins, de derde was een commerciële drukkerij. Het bedrijf telt vijf vennoten en vijftien werknemers. Tino Facchin, verantwoordelijke productie: "Onze business bestaat voor 90% uit patisseriesdozen die we produceren voor een eerder beperkt marktsegment. We produceren dozen in alle formaten en modellen en we exporteren naar een behoorlijk aantal Europese landen, meestal naar groothandels. Dat neemt niet weg dat we onze activiteit nog willen uitbreiden tot andere landen en ook buiten onze historische markten bekendheid willen verwerven." Patisseriesdozen zijn een specialiteit met een sterke regionale toets. Elk land heeft zijn gewoonten, formaten en vouwmodellen en Flanders Printing biedt meer dan honderd verschillende modellen, die altijd klaar voor gebruik worden geleverd. Volgens Tino Facchin produceert het bedrijf ongeveer tien miljoen dozen per jaar. Flanders Printing gebruikt karton dat afkomstig is van duurzaam bosbeheer en geurloze inkt om het milieu te beschermen en aan de eisen van de voedselveiligheid te voldoen. De markt is immers geëvolueerd. In de jaren 70 volstonden dozen van wit karton met de naam van de klant erop gedrukt, maar nu zijn kleuren, design en een soms een gesofistikeerde opdruk van het logo en speciale effecten de trend. Daarom heeft Flanders Printing

het noodzakelijke materiaal aangeschaft om producten te fabriceren die aan alle verwachtingen van de klanten voldoen: een volledige prepress installatie, twee drukpersen, twee vlakstansmachines en zelfs een machine om transparante vensters in de dozen aan te brengen. Maar dé grote aanwinst is, sinds april 2012, een Heidelberg Diana X 115 Comfort vouwdozenkleefmachine. Tino Facchin: "Het is de sterkst geautomatiseerde machine in de markt, de insteltijd is tot het minimum beperkt en de aanpassingen voor een jobwissel kosten ons slechts een kwartier tijd. Bovendien hebben we de machine uitgerust met een plasma-systeem van Diplacon. We hebben onze Diana

ook uitgerust met een automatische dozenverpakkingsunit, de Diana Packer, die ons werk en veel tijd bespaart en bovendien de productiviteit verbetert. We willen zelfs een stapje verder gaan. Zo zijn we momenteel aan het nagaan of we een palletiseringssysteem kunnen installeren."

"De voordelen van onze Diana X 115? Superkorte insteltijd, minder manuele interventies, grotere formaten en minder intensieve arbeid voor de inpakkers, dankzij de automatische verpakking, extra snelheid, sterk vereenvoudigde behandeling voor de operators. Kortom, een aanzienlijke productiviteitswinst."

De Diana X 115 is een schaalbare machine van de nieuwste generatie, ontwikkeld op basis van de X-technologie van Heidelberg. Elke module wordt aangedreven door een eigen servomotor. De hoge kwaliteit van de machine garandeert een uitstekende stabiliteit bij hoge snelheid. De insteltijden werden sterk ingekort dankzij technologische innovaties aan het oplegapparaat, het transportsysteem (specifiek ontworpen om zich snel te kunnen aanpassen aan elke productiewijziging) en de Autoset Plus-automatisering die de formaatverstelling op basis van de kenmerken van de dozen aanzienlijk versnelt. Dankzij het vouwsysteem per riem dat beschikbaar is op de gehele machine, de lengte van de voorvouw- en vouwstations, garandeert de Diana X 115 een verzorgde vouw- en lijmafwerking die vooral bij delicaat drukwerk interessant is.

Wie Style Mathôt kent, weet dat het Haarlemse bedrijf – onder meer – sterk is in de vervaardiging van platenhoezen. Een van de grote opdrachtgevers op dit gebied is Record Industry, waarmee een hechte samenwerking is opgebouwd. Niet voor niets huizen beide bedrijven in aangrenzende panden. Een kijkje in de fascinerende wereld van vinyl.

Links Wil Pfeiffer,
rechts Eric Fielmich.

STYLE MATHÔT Kleurrijk in klanten

& 13.1 16

Vinyl is al jaren bezig aan een opmars. Wereldwijd worden er naar schatting jaarlijks zo'n 40 miljoen platen verkocht. Steeds meer artiesten kiezen ervoor om hun muziek ook uit te brengen op vinyl. Directeur Wil Pfeiffer van Style Mathôt, die overigens ooit een aantal jaar als instructeur bij Tetterode werkzaam was: "Voor muziekliefhebbers is evident waarom ze dat doen: vinyl heeft een heel ander bereik dan bijvoorbeeld een cd. Het geluid is ook veel aangenamer."

In 2011 perste Record Industry, de enige platenperserij van Nederland, 3½ miljoen platen – een toename van 20 procent ten opzichte van het jaar ervoor. Sales Manager Anouk Rijnders van Record Industry: "De interesse voor vinyl is bij muziekliefhebbers altijd wel gebleven, maar het aanbod was beperkt. Met het toenemende aanbod, neemt ook de populariteit toe. Daarbij komt dat de muziekindustrie blijft innoveren, zoals het verstrekken van een downloadcode bij een vinylplaat, zodat de muziek ook op andere manieren te beluisteren is. Waar we in de jaren negentig vooral danceplaten persten voor immens populaire DJ's als Tiësto en Armin van Buuren, gaat het nu – afhankelijk van de artiest – om oplagen tussen de 500 en 2500 exemplaren. Maar ook grotere aantallen als 50.000 komen voor."

PLAATPRODUCTIE

We krijgen een gastvrije rondleiding door de 'platenfabriek' en maken kennis met begrippen als lakker (een aluminium schijf voorzien van een acetaat laag), DMM (een RVS schijf voorzien van

een koperlaag), snijbeitel en matrijzen. Zien welke rol elektrolyse speelt. En horen de persen sissen en stampen, waarbij de unieke stoomaangedreven machines binnen 25 seconden langspeelplaten vervaardigen van gesmolten pvc, die daarna door een robotarm netjes in papieren binnenhoezen worden gestoken voordat ze in de uiteindelijke LP-hoes gaan.

INDRUKWEKKENDE NAMEN

Wil Pfeiffer laat trots diverse LP-hoezen zien, in verschillende uitvoeringen, van jacket en klaphoes tot innersleeve. De artiestennamen die de revue passeren, zijn indrukwekkend. Niet alleen nationale artiesten weten de weg naar het gesmeerde tandem Record Industry en Style Mathôt te vinden. Ook internationale sterren als Robbie Williams, Norah Jones en U2 laten hun platen en bijbehorende hoezen vervaardigen in Haarlem.

Style Mathôt tekent voor prepress en drukken van zowel de hoezen als de platenlabels. Pfeiffer: "Dat gaat om zo'n 4500 verschillende hoezen per jaar en ruim 7000 labels op hittebestendig papier. Die labels worden tijdens het persen van de platen in feite in het vinyl verweven en dat stelt waanzinnig hoge eisen aan het papier. Het grote aantal opdrachtregels vergt overigens veel van onze prepress; we zijn dan ook zeer blij met de Heidelberg Suprasetter. Wat de drukpers betreft zijn we zeker ook tevreden over onze Speedmasters, twee vijfkleurenpersen met lak. Een op het 50x70 formaat in de XL uitvoering en een op het 35x50 formaat. Wat de toe-

komst betreft, denk ik aan de XL75 met Anicolor. Die combinatie biedt voor ons zeer zeker extra toegevoegde waarde."

BLOED, ZWEET & TRANEN

Hij vervolgt: "Bij een heruitgave van een hele oude plaat is soms het originele artwork nog beschikbaar, dat is dan echt bijzonder. Het komt ook voor dat we originele platenhoezen inscannen en die vervolgens reproduceren." Het vouwen en plakken van de hoezen gebeurt bij Record Industry, die daarvoor over een speciale machine beschikt. Anouk Rijnders: "LP's maak je met bloed, zweet en tranen of je maakt ze niet. Iets ertussen bestaat niet. Het product vereist hoge kwaliteit. Klanten willen niet 'gewoon een plaat'. Het moet een beleving zijn. De hoezen worden daarom ook nog vaak met de hand in elkaar gezet. Soms zit er zelfs een heel boekwerkje in. Wist je trouwens dat vinyl levenslang meegaat? Een plaat grijsdraaien bestaat dus eigenlijk niet. Mede hierdoor is de vinylplaat bezig zijn comeback te maken. Mensen geloven weer dat een plaat meer waarde heeft dan een cd, die een levensduur kent van zo'n 25 jaar. En uiteindelijk blijven echte liefhebbers toch wel platen kopen."

SAMEN IN DE MEDIA

Platenhoezen is niet het enige drukwerk waarin Style Mathôt sterk is. Niet voor niets luidt de slogan van het Haarlemse bedrijf: kleurrijk in klanten! Die slogan geldt evenzeer voor de dienstverlening zelf. Van ontwerp en prepress tot drukwerk, multimedia en voorraadbeheer.

Eric Fielmich, Sales & Marketing Manager: "Vraag tien van onze klanten waarom ze met ons werken en de kans is groot dat je tien verschillende antwoorden krijgt. Waar de een ons kiest omdat we als partner in staat zijn om denken en doen te combineren, zal de ander vooral onze milieuvriendelijkheid noemen. Of onze kracht om een volledig communicatietraject uit handen te nemen. We zijn daartoe samen met een aantal mediabedrijven in de regio een netwerk gestart onder het motto 'Samen in de media'. Gezamenlijk ontwikkelen we communicatie-strategieën waarin naast drukwerk bijvoorbeeld ook social media een rol spelen. We helpen klanten kortom om hun communicatie te optimaliseren."

TEKENEND

Als we afscheid nemen, valt ons oog op een pinautomaat bij de ontvangst. Wil Pfeiffer glimlacht als we ernaar vragen. "Dan kunnen particulieren die hun bestelling komen halen, variërend van trouw- en geboortekaarten tot kerstkaarten, uitnodigingen etc., direct en makkelijk betalen. We zijn sinds kort weer begonnen met dat ouderwetse familiedrukwerk. Je moet blijven investeren, niet alleen in nieuwe apparatuur maar ook in nieuwe concepten. Anders is het over vijf jaar echt met je afgelopen. En als we iets doen, dan doen we het goed." Het is tekenend voor het bedrijf.

Adviesnamiddag 'Short Run Packaging'

Op 6 december 2012 organiseerde Plantin in de nieuwe showroom in Evere een Adviesnamiddag over kleine oplagen verpakkingsdrukwerk. In zijn introductie wees Hans Huyghe, Managing Director Plantin en Algemeen Directeur Tetterode, op de omwentelingen die vandaag plaatsvinden in de verpakkingsindustrie.

Om maar enkele van de strategische uitdagingen te noemen: de technische vernieuwingen, de rentabiliteitsdrempels, de problemen met de migratie en de stabiliteit van de inkt, de e-commerce, de bescherming van het milieu, en de verdoorgedreven personalisering. Packaging blijft in elk geval een groeisector, ondanks de toenemende druk van de e-commerce, de steeds meer gesofistikeerde afwerkingsprocessen en het stijgende aantal micromarkten. Al deze elementen hebben Plantin en Tetterode ertoe aangezet het aanbod aan te vullen met nieuwe prototypesystemen, een ril- en stansmachine, veredelingsystemen en zelfs 3D.

Vervolgens gaf Nigel Tracy een presentatie over Highcon. Deze volledig digitale ril- en stansmachine – die we uitgebreid beschreven in het vorige nummer van & over drupa – werd op 6 december in première voorgesteld voor de Benelux. Nigel Tracy, Sales Director bij Highcon, benadrukte hoe de verpakkingssector in enkele jaren tijd is geëvolueerd van massaproductie naar maatwerk. Vandaag krijgen producten gemiddeld elke 12 weken een nieuwe verpakking, het aantal merken is explosief toegenomen, de veralgemening van de testen heeft de behoefte aan prototypes sterk doen stijgen en de volumes zijn fors gedaald. Zodanig zelfs dat de massaproductie met het oog op de rentabiliteit plaats heeft geruimd voor producten in kleinere oplagen. Highcon past helemaal in deze evolutie. Nu de prepress, de opstarttechnologieën en de

permanente kleurcontrole de professionele spelers veel tijd besparen, moesten de ril- en stansmachines volgen. Highcon reduceert de opstarttijd tot een derde en de eenheidskosten voor kleine reeksen zijn ongeëvenaard!

Het eerste deel van de Adviesnamiddag werd afgesloten met een uiteenzetting over Prinect. Sabine Roob, Product Management Prinect Workflow van Heidelberg, herinnerde aan de centrale rol van het workflowsysteem in de 'Pack & Label'-sector. Gecentraliseerd gegevensbeheer, CAD, prepress management, optimalisering van het stansen en het groeperen van de jobs, Color Management, kwaliteitscontrole, afwerking, enz. De praktische voordelen van Prinect lijken onuitputtelijk. Paul van Marissing, Product Manager Press bij Plantin en Tetterode, besprak de talrijke controletools van Heidelberg: Auto Register, Axis Control, Image Control, Easy Control en het befaamde Prinect Inpress Control, het 'embedded' meet- en controlesysteem dat van de Duitse constructeur de onbetwiste marktleider maakt. Moeten we er nog aan herinneren hoe belangrijk productiesnelheid is in de veeleisende packagingmarkt? Prinect Inpress Control vermindert de steltijd met 8 tot 12 minuten en bespaart 150 tot 200 inschietvellen per job, een spectaculaire winst voor de professionals. Zo kan een bedrijf met 2000 producties per jaar tot 200.000 vellen karton en 333 uur stilstand besparen! Een doorslaggevend argument bij kleine oplagen.

De Adviesnamiddag werd beëindigd met de uiteenzetting van Katinka Hetem-van Wijk, Product Manager Ink & Chemicals bij Plantin en Tetterode. Ze beschreef de voordelen van het Basic Colour System (BCS) dat Tetterode heeft ontwikkeld en dat sindsdien door Plantin wordt verkocht. Dit kleurenmengprocedé garandeert een veel grotere getrouwheid en een stabiliteit dan de Pantone-recepten. BCS is universeel, stabiel, geschikt voor elk type papier en staat bovendien borg voor feilloze regelmaat en kwaliteit, een kortere voorbereidingstijd en een oplossing voor alle problemen met inktdekking en densiteit.

Deze namiddag werd afgesloten met de Highcon-demo. Een zorgvuldige opstart voor een spectaculair resultaat... voor een verbluft publiek.

HEIDELBERG SPEEDMASTER XL 162

Voor Smurfit Kappa Zedek

Op 2 november vond de officiële ingebruikname plaats van de Heidelberg Speedmaster XL 162-6-LX bij Smurfit Kappa Zedek in Deventer. Plantmanager Jeroen Dirne: “Dat was voor ons het hoogtepunt van 2012. Iedereen is echt onder de indruk van de pers, of het nu klanten zijn, leveranciers of eigen mensen. Super!”

Inmiddels draait de pers een aantal maanden en tot tevredenheid: “Al halen we er nog niet alles uit wat mogelijk is, maar dat zal niet lang meer duren. De drukkers zijn super trots en gedreven om het maximale eruit te halen. Ik verwacht dat we eind april het niveau bereikt hebben dat we voor ogen hadden bij de aanschaf.”

AMBITIES

De lat ligt daarbij hoog. Dirne: “De inrichttijd van de oude machine was 30 tot 40 minuten. Met deze pers streven we naar de helft. Binnen de groep hebben we een uitgebreid benchmark-systeem. We willen dit jaar nog in de top drie staan van de offsetpersen die Smurfit Kappa heeft voor dit soort toepassingen. De vergelijkingscriteria zijn uitgebreid, van inrichttijden, inschiet en snelheid tot onderhoudskosten.” Bij de uiteindelijke keuze speelde onderhoud overigens een duidelijk rol: “Heidelberg en Tetterode gaven een krachtig commitment af, dat we hebben kunnen vertalen in een onderhoudscontract met heldere en ambitieuze afspraken over up time. De Heidelberg Helpdesk kan, ook proactief, remote service verlenen omdat de machine is uitgerust met e-call.”

STRATEGISCHE HERORIENTATIE

De machine sluit naadloos aan bij de ambities van internationaal verpakings- en displayspecialist Smurfit Zedek Kappa. Dirne: “Gewoon goed is voor ons niet goed genoeg. We hebben de energie en motivatie om de beste te

willen zijn. We willen blijven leren en continu verbeteren. Wij waarderen een uitdagende samenwerking met onze klanten en collega's. Door elkaar scherp te houden en wederzijds uit te dagen, ontstaat een basis voor een duurzame werkrelatie en gedeeld succes. Niets is zo aanstekelijk als enthousiasme en dat gevoel stralen we uit.”

De Speedmaster XL 162 heeft een maximaal drukformaat van 121x162 cm (B7-formaat). Vóór de plaatsing van deze machine had Smurfit Kappa Zedek een B7- én een B6-pers staan. Dirne: “De B6-machine is verhuisd naar een andere productielocatie binnen het concern. Dat wij volledig gaan voor het B7 heeft te maken met een strategische heroriëntatie, waarbij groei in de displaymarkt in landen als Groot-Brittannië en Duitsland een belangrijke plaats inneemt. En die markt vereist het B7-formaat. Bovendien zijn de oplagen vaak relatief klein en dat maakt korte inrichttijden extra belangrijk. Naast displays produceren we ook veel consumentenverpakkingen. Een heel andere markt met heel andere eisen. Opdrachtgevers van consumentenverpakkingen zijn bijvoorbeeld vaak uiterst kritisch als het gaat om huisstijlkleuren. Maar dat niet alleen: ook de prijs is zeer belangrijk. De Speedmaster XL 162 past perfect bij deze bijzondere mix van verpakkingen en displays.”

DRUPA-MACHINE

De machine werd voor het eerst getoond tijdens drupa 2008. Dirne: “Ik herinner me dat ik toen al onder de indruk

was van de prestaties. Toen ik hoorde dat de machine beschikbaar kwam, wist ik meteen: dit is een unieke kans! Die zesde kleur biedt net even meer mogelijkheden om bijzondere kleuren exact zo te produceren als beoogd. Voor grote internationale merken is het zoals gezegd heel belangrijk dat de uitstraling van verpakkingen in alle landen exact hetzelfde is. Wij kunnen op Europees niveau dezelfde uitstraling garanderen.” De gewijzigde strategie vroeg ook om aanpassingen in de prepress, die verder werd geautomatiseerd en verplaatst naar een ruimte naast de drukkerij. Tegelijkertijd werd gekozen voor een Heidelberg Suprasetter CtP-belichter ter vervanging van twee bestaande CtP-installaties. Dirne: “De drukkers moeten zo min mogelijk weg bij de pers. Alle materialen, inkten, platen en papierpallets, moeten zo efficiënt mogelijk worden aangevoerd. Daarom hebben we voor een volautomatische non-stop feeder bij de inleg gekozen.”

De verlengde uitleg beschikt over zeven drogers, zodat de machine ook tijdens het lakken op een snelheid van 15.000 vel per uur kan blijven drukken. Dat drogen gebeurt door een combinatie van hete lucht en infrarood. Al met al produceert de pers een behoorlijke hoeveelheid restwarmte, die wordt hergebruikt doordat de machine is ingepast in het al bestaande systeem van warmte-terugwinning van Smurfit Kappa Zedek. Dirne: “Dat vinden we niet alleen uit kostenoverweging interessant, maar zeer zeker ook uit milieu-oogpunt.”

Scodix - Een uniek procedé

De UV-veredelingsmarkt is volop in ontwikkeling. Scodix – dat tot nu toe geen concurrenten heeft in deze niche – biedt een hoogkwalitatief offline alternatief met persen die bestemd zijn voor kleine oplagen. Wereldwijd zijn er momenteel 35 Scodix-persen actief.

Plantin verdeelt de Scodix digitale persen in de BeLux. Het Israëlische bedrijf Scodix werd zes jaar geleden opgericht door veteranen uit de grafische sector en biedt een assortiment offline UV-inkjetmaterialen voor veredeling aan. De Scodix-persen zijn uiteraard bestemd voor de productie van speciale effecten op hoogkwalitatief commercieel drukwerk, wenskaarten, luxe verpakkingen in kleine oplagen, kredietkaarten, enz. Het gebruik van een vloeibaar transparant polymeer (PolySENSE) maakt alle soorten halfreliëf en densiteit mogelijk, tot zelfs brailledruk. Met een van de modules – Scodix Rainbow – kan de gebruiker glitters aanbrengen en verbluffende glittereffecten creëren.

Scodix biedt de sterkste glittereffecten in de drukwerkmarkt, brengt polymeer 100 keer dikker aan dan de sterkste lakken, biedt densiteiten van 1% tot 100%, beeld-per-beeld registerbeheer met een ongekennde precisie en sensationele optische effecten. Scodix is momenteel in twee formaten beschikbaar – 353 x 520 mm en 520 x 735 mm – en werkt met tal van papiersoorten en dragers, van 135 tot 675 gram, inclusief laminaten. Een A3-vel dat met een Scodix-pers werd bedrukt, kost gemiddeld 4 cent!

Het Scodix-procedé voldoet aan de strengste milieu-eisen. Het veredelde drukwerk dat de Scodix-persen produceren, is niet-toxisch en recycleerbaar.

“Toen ik hoorde dat de machine beschikbaar kwam, wist ik meteen: dit is een unieke kans! Die zesde kleur biedt net even meer mogelijkheden om bijzondere kleuren exact zo te produceren als beoogd.”

AUTOMATISERING

Automatisering speelt in brede zin een sleutelrol binnen Smurfit Kappa Zedek. De software van de persbesturing van Heidelberg is gekoppeld aan een installatie van C-tech, die onder meer de aan- en afvoer van pallets regelt.

De Heidelberg Prepress Interface zorgt voor de koppeling tussen de CtP en de pers. Heidelberg Prinect Inpress Control meet en regelt inline kleur en register en maakt extreem korte inrichtttijden mogelijk. Dirne: “Over inrichtttijden

gesproken... Voorafgaand aan de definitieve beslissing is er, vanzelfsprekend, uitgebreid huiswerk gedaan. De test met ons eigen drukwerk op de pers in Heidelberg, maakte daarbij fors indruk. We hadden onze testvormen tot het laatste moment geheim gehouden. Toch was de machine al na 190 vel op kleur. Buitengewoon knap!”

DRAAGVLAK

De B7-pers in Deventer is in meerdere opzichten een primeur: het is voor Heidelberg de eerste in zijn soort in de

Benelux en voor Smurfit Kappa is het bijzonder omdat het concern van oudsher een andere ‘huisleverancier’ heeft voor de persen. Het projectteam, bestaande uit onder meer het hoofd technische dienst en, heel belangrijk, de drukkers, wist het management te overtuigen tot aanschaf van de machine over te gaan.

Dirne tot slot: “Commitment van de drukkers is voor ons belangrijk, zij moeten immers met de pers werken en de ambities waarmaken.”

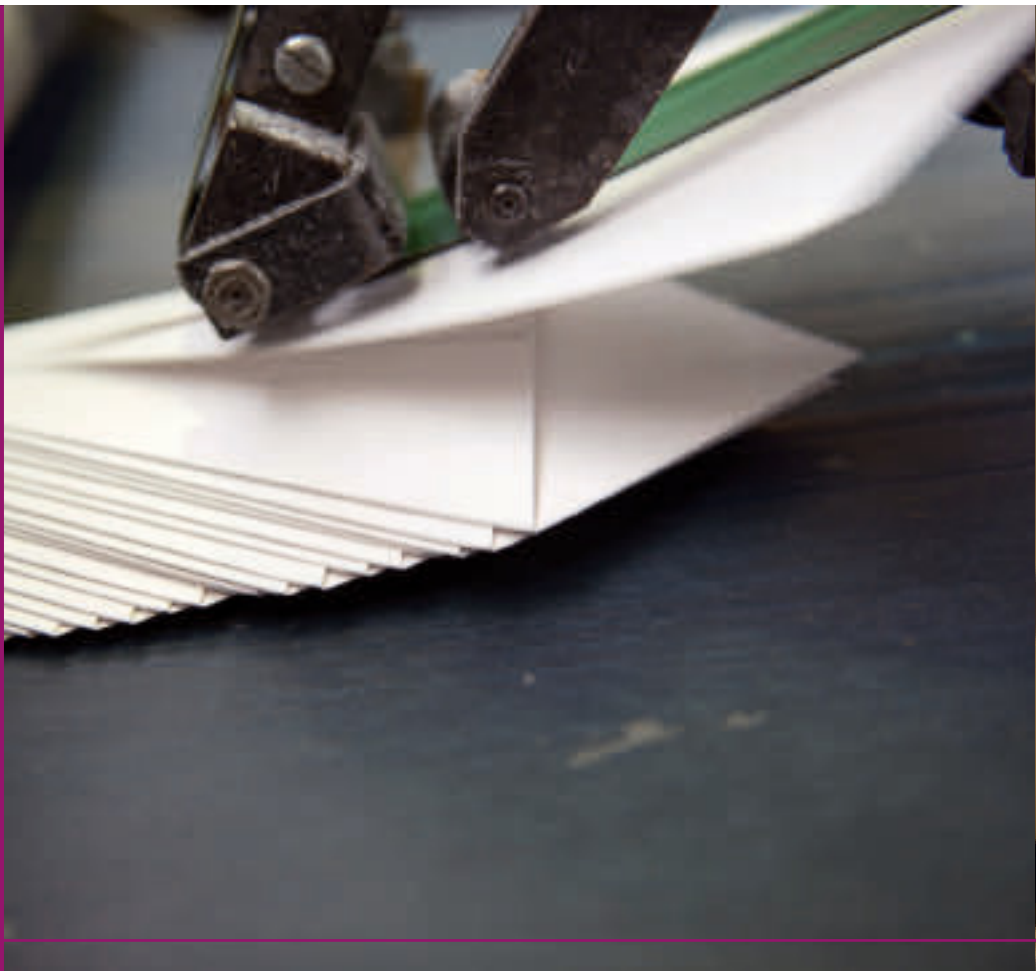
Mario Leta zwaait de scepter over een micro-onderneming die producten levert voor de horecasector. Dat betekent alles wat met de presentatie en de verpakking van voedingswaren te maken heeft. Hij is zowel fabrikant als invoerder en verdeler en hij doet dat met een dynamische instelling en gezond verstand. Dimpack – zo heet zijn bedrijf – werkt met een minimum aan uitrusting en personeel, beschikt over een indrukwekkende voorraad en wil zijn afzetmarkt uitbreiden.

Het assortiment van Dimpack is erg ruim. Mario Leta produceert immers niet alleen frietzakjes en -bakjes, maar importeert ook verpakkingen en bakjes in aluminium, gevormd plastic en polystyreen en ontelbare modellen dozen, schotels, zakken, bekers, borden en ander wegwerpmateriaal voor restaurants, slagerijen, snackbars, fast-food-restaurants en frituren. Deze laatste zijn een belangrijk deel van het klantenbestand van Mario en, zo vertrouwt hij ons toe, ze zijn niet snel tevreden.

“Onze Diana 45 vouwdozenkleefmachine is een smalbaanmachine met hoog rendement voor de productie van frietzakken. Ze draait regelmatig, want we stemmen onze productie af op cyclische evolutie van de vraag en de seizoensbehoeften. Op volle capaciteit produceert ze 260.000 stuks per dag.”

Maar eerst duiken we even in de geschiedenis van het bedrijf. Tot aan het overlijden van de stichter, Willy Kerkhof, in 2011, heette het bedrijf Dimex Food. Mario was er achtereenvolgens magazijnier, hoofd van de productie en verantwoordelijke verkoop. Hij stelde voor om

Produceren, opslaan, ontvangen, herverpakken, verpakken, op paletten stapelen, verzenden, enz. Leta moet in zijn werk voortdurend strategisch inzicht combineren met oordeelkundige beslissingen en logistieke organisatie. Voldoende produceren om met zo laag mogelijke kosten te kunnen leveren of stockeren. Voldoende bestellen om op de vraag te anticiperen zonder teveel op te slaan. Voortdurend nieuwe vertegenwoordigingen zoeken. Nieuwe klanten prospecteren. Zich aanpassen aan de trends en de wetgeving op het gebied van voedselveiligheid. De opdracht is lang niet eenvoudig en vereist een gezond oordeelsvermogen.

het bedrijf over te nemen samen met een accountant en een transporteur. Sindsdien heeft hij het roer in handen bij deze sympathieke en dynamische KMO die acht medewerkers telt. Dimpack produceert zelf artikelen in karton, maar koopt een groot gedeelte van het assortiment aan bij andere fabrikanten. Mario moet zijn tijd dus verdelen tussen zijn werkplaatsen en zijn voorraden. Die voorraden zijn indrukwekkend, want in deze sector moet je binnen het uur kunnen leveren aan de veeleisende klanten. Er heerst felle concurrentie en de markt lijdt onder de crisis. Daarom wil het bedrijf de productie van kartonnen artikelen diversifiëren. “Onze kernactiviteit zijn de frietzakken en -bakjes voor frituren die we op aanvraag produceren, maar het is gevaarlijk om je tot één niche te

beperken, ook al zijn onze installaties grotendeels afgeschreven. Daarom ben ik op zoek naar andere niches in de sector. Machines aankopen om met een verwante techniek te beginnen is voor kleine bedrijven niet evident. Daarom concentreren we ons op het stanswerk en de afwerking, het ontwerpen en bedrukken gebeurt elders.”

“U zult misschien zeggen dat kartonnen producten geen groeimarkt zijn. Materialen in kunststof, bijvoorbeeld, zijn veel goedkoper. Dat is maar gedeeltelijk waar en enkel op dit ogenblik. Want er komt verandering, meer bepaald als gevolg van de milieubelastingen. Dankzij de ecologische eigenschappen van karton zien we toekomstmogelijkheden voor onze producties.”

DIMPACK *Frietzakjes en andere verpakkingen*

Positief in beweging

Plantin Tetterode Display is positief in beweging. Letterlijk en figuurlijk. Business Unit Manager Display Pedro Overmeer: “Als diversificatie van Plantin en Tetterode zijn we sinds 2010 actief in de displaymarkt. En met succes; we blijven groeien. Recent hebben we onze activiteiten daarom vanuit Wetteren verhuisd naar het centraler gelegen Brussel, op hetzelfde adres waar ook Plantin gevestigd is.”

Hij vervolgt trots: “We beschikken nu over een ruimere en recent gerenoveerde showroom. We hebben hier veel meer mogelijkheden om onze machines en materialen te laten zien. Ook het magazijn is groter en geavanceerder. Waar we eerder handmatig de voorraad moesten bijhouden, gebeurt dat nu geautomatiseerd. Bovendien kunnen we hier de vaste transporteur inschakelen waarmee Plantin al jarenlang samenwerkt. Dat komt de snelheid van leveren alleen maar ten goede. Al met al kunnen we onze servicegraad dankzij de verhuizing aanzienlijk verhogen.”

KENNIS ALS UITHANGBORD

Plantin Tetterode Display levert machines en toebehoren voor de signprintsector, zoals snijfolies, applicatietapes, digitale media, grootformaatprinters, snijplotters, laminators, software, flex en flock, warmtepersen, inkten, tools, raamfolies en presentatiesystemen. Overmeer: “Daarnaast verzorgen we tal van opleidingen en workshops/seminaries. Kennis en kennisdelen vormt immers hét uithangbord van Plantin Tetterode Display. Onze buitendienstmedewerkers, product managers

en servicemensen vormen samen met de medewerkers van de binnendienst een gespecialiseerd team, dat 100% gefocust is op de sign- en displaymarkt.”

NIEUWE MOGELIJKHEDEN

Plantin Tetterode Display blijft daarbij actief zoeken naar nieuwe machines en materialen om zo ook nieuwe mogelijkheden te creëren voor de SignPrintProfessional. Overmeer geeft een voorbeeld: “Zo hebben we, samen met een aantal partners waaronder 3M en Agro Techniek Holland, onlangs tijdens een agrarische vakbeurs laten zien wat de voordelen zijn van het aanbrengen van reflecterende folie op landbouwvoertuigen. Dat trok niet alleen de aandacht van alle bezoekers, maar ook van verschillende bewindslieden. Met contourmarkering zijn namelijk veel verkeersslachtoffers te voorkomen. Je staat er niet bij stil, maar jaarlijks vallen er alleen al in Nederland gemiddeld 16 doden, 97 zwaargewonden en 144 lichtgewonden door ongelukken met landbouwvoertuigen. Iedereen herkent de problematiek. Veel ongelukken ontstaan doordat de voertuigen te laat gezien worden. Met contourmarkering

neemt de zichtbaarheid, en daarmee de veiligheid, significant toe. Er worden zelfs gesprekken gevoerd met verzekeraars, om te kijken of het aanbrengen van contourmarkering niet kan leiden tot korting op de verzekeringspremie. Dat zou dan weer extra kansen bieden voor onze klanten.”

AFHALEN

Hij besluit: “Onze nieuwe locatie in Brussel is tevens een afhaalpunt voor snelle orders. Als extra service voor onze opdrachtgevers die gewend waren om in Wetteren terecht te kunnen voor hun last minute bestellingen, hebben we een tweede afhaalpunt geopend in Melle (in de Bierhalle). Daarnaast zijn onze supplies 24 uur per etmaal te bestellen via onze webshop op www.ptdisplay.eu. Snel en eenvoudig!”

LOW MIGRATION SUPPLIES

Migratie van stoffen van de verpakking op levensmiddelen: de Europese wet- en regelgeving op dit gebied is de afgelopen jaren sterk aangepast. Omdat er (nog) geen specifieke regelgeving voor drukwerk bestaat, wordt drukwerk beoordeeld op basis van de kunststofnorm binnen de wet EC 1935/2004.

Uitgangspunt is dat alle stoffen die de geur, uiterlijk of smaak van het originele product kunnen veranderen of beïnvloeden, niet aanwezig mogen zijn. Daarnaast zijn stoffen die de gezondheid van de mens kunnen aantasten uiteraard uit den boze. Onderdeel van genoemde norm is de GMP, Good Manufacturing Practice, waarbij richtlijnen zijn vastgelegd voor de kwaliteitscontrole, identificatie en traceability, zodat in voorkomende gevallen een oorzaak van migratie kan worden nagezocht.

Binnen de regelgeving zijn migratielimieten voor stoffen bepaald. Op basis hiervan wordt vastgesteld of het materiaal gebruikt kan worden voor levensmiddelverpakkingen. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen specifieke migratielimieten (SML) en globale migratielimieten.

De globale migratie is een onderzoek naar migratie van stoffen in het eindproduct, de combinatie van de verpakking met het levensmiddel. Het is hierbij mogelijk dat, ondanks alle maatregelen, een verpakking toch niet door de keuring komt. Mogelijke vervuilingen in het volledige proces kunnen hier de oorzaak van zijn. De producent die het levensmiddel, inclusief de verpakking, op de markt brengt is eindverantwoordelijk.

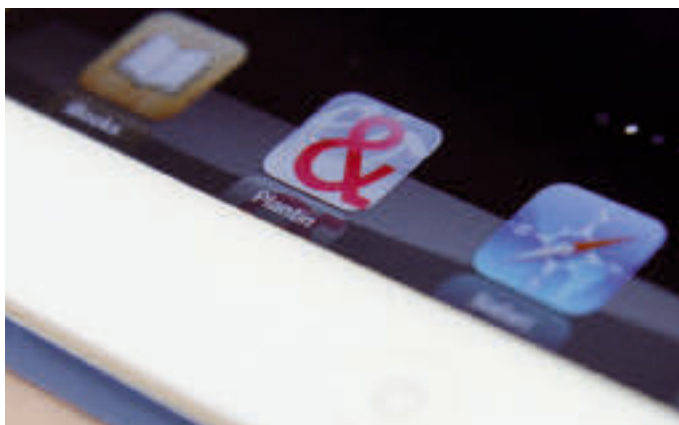
Drukkerijen kunnen gedeeltelijk invloed uitoefenen door een GMP procedure te implementeren en materialen in te zetten die voldoen aan de specifieke migratielimieten.

Met deze limieten wordt vastgesteld of een grondstof voor drukwerk (zoals inkt, wasmiddel of toevoegingsmiddelen voor vochtwater) stoffen bevat die mogelijk kunnen migreren naar levensmiddelen. Als een materiaal door de SML-certificeringprocedure komt, krijgt het een certificaat. Voorbeelden hiervan zijn een Isega- of een Fabes-certificaat.

Plantin en Tetterode hebben een uitgebreid aanbod van supplies die door Isega of Fabes gekeurd zijn, zoals inkten, lakken, vochtwateradditieven en wasmiddelen.

Wilt u meer weten over het drukken van verpakkingen voor levensmiddelen of onze materialen op dit gebied? Uw Account Manager Supplies informeert u graag.

AMPERSAND APP

Snel digitaal kennisnemen van de inhoud van de nieuwste Ampersand? Download dan gratis via iTunes of de Play Store de Ampersand app.

Van Bortel & Co is sinds 30 jaar actief in de Antwerpse gemeente Wilrijk. Het bedrijf startte oorspronkelijk met belettering en heeft zijn activiteiten geleidelijk uitgebreid naar de internationale markt en zijn diensten gediversifieerd met signalisatie, digital printing, reclamepanelen en glasfolies. Steven en Imme Vollebergh, de huidige bedrijfsleiders, werken nauw samen met Plantin Tetterode Display.

Steven Vollebergh: “Zeer algemeen kunnen we zeggen dat we actief zijn in het bedrukken van zelfklevende producten en in het plaatsen van glasfolies. Digitaal drukken op kleeffolie is onze specialiteit. We werken overal in België, in Nederland en in enkele buurlanden, voor zowel particulieren als voor bedrijven zoals Esprit en Scapa. Van Bortel & co verzorgt alles van A tot Z. Zo maken we niet enkel het ontwerp op, maar printen en plaatsen ook in eigen beheer. We houden het hele productieproces in eigen huis!”

De troeven van Van Bortel & co? Service, kwaliteit, snelheid. Dat is niet echt origineel, zult u misschien zeggen? Toch wel, want het Antwerpse bedrijf spitst zich toe op reactiesnelheid. Steven: “Het is in dat opzicht dat wij het verschil maken. Als aan de realisatievoorwaarden is voldaan, kunnen wij binnen de dag aan de slag gaan! Nog een voordeel: sinds drie jaar sluiten we niet meer tijdens de zomer- en de kerstvakantie. Zo profiteren we van perioden waarin onze concurrenten niet actief zijn.”

Van Bortel & co stelt acht personen tewerk. Twee medewerkers voor de behandeling van de bestanden, twee productiemedewerkers voor het printen en lamineren en twee plaatsers. Steven heeft Van Bortel & co in 2009 overgenomen en staat sindsdien aan het roer. “In twee jaar tijd hebben we alles vernieuwd: de gebouwen, de machines,

het wagenpark, het logo, enz. Onze prospectie verloopt hoofdzakelijk via internetzoekmachines. Voor de helft van de verkoop maak ik ook gebruik van reclame via e-mail. We beschikken ook over een perfect ingerichte toonzaal. We gebruiken Mutoh ValueJet 1624 printers en Summa-snijplotters; we willen met de nieuwste technologieën werken. Al onze producten en verbruiksartikelen – hoofdzakelijk 3M-folies waarvan de bekendheid op zich al reclame is – zijn afkomstig van Plantin Tetterode Display, een bedrijf waarmee we een uitstekende vertrouwensrelaties hebben.”

Steven Vollebergh heeft de ambitie om te groeien en zijn productiviteit nog te versterken. Hij wil bekendheid verwerven in de internationale markt. Daarom start Van Bortel & co binnenkort met de ‘onlinestickershop.be’. Via deze weg wil Van Bortel & co zijn afzetmarkt vergroten en een ander cliënteel aantrekken. “Inspelen op nieuwe trends is essentieel, wie te lang wacht met nieuwe technieken mist immers de boot.”

“We genieten het volle vertrouwen van onze klanten. In 80% van de gevallen vragen ze ons zelfs geen prijs.”

BELGIE VEROVERT ZILVER

EuroSkills is een Europees kampioenschap waar elke twee jaar een aantal vertegenwoordigers – jonger dan 26 jaar – van technische en manuele beroepen aan deelnemen.

Voor de derde editie van de wedstrijd, die plaatsvond oktober 2012 in Spa-Francorchamps, namen 430 kandidaten deel uit 24 landen die 44 verschillende beroepen vertegenwoordigden. Het evenement kende veel succes, want 18 nationale televisiezenders, 500 vrijwilligers en meer dan 40.000 bezoekers waren present om de vaklui aan het werk te zien.

Plantin heeft, in samenwerking met het opleidingscentrum Cepegra van Gosselies, het sponsorship voor de categorie Drukkerijen aanvaard. Onze technici installeerden een Heidelberg Speedmaster SM 52 met alle nodige supplies en een Polar 92 X snijmachine. Olivier Deloge, van onze klant Drifosett (Evere-België) veroverde een zilveren medaille. Olivier werkt sinds een jaar met een vijfkleuren Heidelberg SM 52.

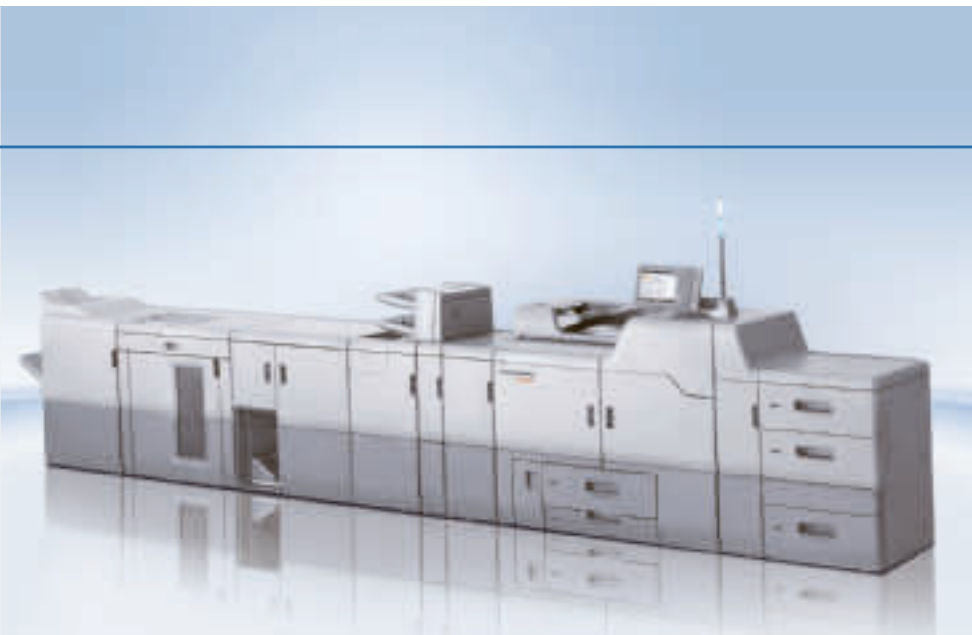
Een jaar geleden maakten Plantin en Tetterode een opmerkelijke comeback in digitaal printen. In navolging van het akkoord dat Tetterode en Canon sloten voor de Nederlandse markt, tekende Plantin begin 2012 een intentieverklaring met Ricoh. Een profetisch akkoord, want sinds drupa 2012 werkt Plantin intensief samen met Heidelberg voor de Linoprint-producten, die gebaseerd zijn op het Ricoh-concept. We vroegen Wouter Van den Berghe, Product Manager Digital Printing bij Plantin, hoe het staat met deze markt.

Gaat het om dezelfde markt als vroeger?

In tegenstelling tot NexPress (de geavanceerde digitale kleurenpersen die Heidelberg had ontwikkeld met Kodak) zijn de Linoprint-printers bestemd voor het middensegment. Er zijn momenteel twee modellen beschikbaar, de C901 (30% van de markt, met industrieel profiel) en de C751 (70% van de markt, gericht op kleine en middelgrote ondernemingen). Linoprint mikt dus tegelijk op 'production printing' en grafische bedrijven.

En werkt het?

Na een jaar van activiteit en de installatie van een tiental systemen in België en Nederland, mogen we van een succes spreken. Plantin en Tetterode zijn in het high-production printing segment bij de Ricoh zelfs marktleider. Digitaal printen wordt steeds meer gebruikt voor gelegenheidsdrukwerk of drukwerk met variabele inhoud. Een grote parfumerieketen gebruikt het systeem voor gepersonaliseerde reclame en een direct-mailbedrijf zet het in voor de direct-marketingdiensten. Zelfs kleinere drukkerijen wagen zich momenteel aan digitaal drukken. Opmerkelijk is dat 10% van de installaties werd aangekocht door nieuwkomers in de drukwerkmkt. De gebruikers zijn positief over de Heidelberg Linoprint. Zelfs de meest veeisende onder hen, de gebruikers uit de offsetwereld.

Hoe gaat het met de zogenoemde 'hybride' oplossingen?

De keuze tussen digitaal en offset is grotendeels gebaseerd op de verhouding oplage/kwaliteit. Het break-even punt tussen digitaal en offset bevindt zich tussen 250 en 500 A3-exemplaren. Hieronder is digitaal drukken de goedkoopste optie, hierboven is offset economisch rendabeler. Sinds kort heeft het hybride drukken hier tussen ook zijn markt gevonden met een mix van digitaal en offset via Anicolor. Dit inktstelsysteem onderscheidt zich immers van de klassieke offset door het aantal benodigde inschietvellen.

Met Anicolor volstaan maximum 30 inschietvellen om een verkoopbaar product te bereiken, tegenover circa 100 inschietvellen bij conventioneel offset. Anicolor is echter niet geschikt voor variabel drukken. De markt van het hybride drukwerk situeert zich dus duidelijk in een mix van offsetkwaliteit, via Anicolor, en het variabele drukwerk via digitaal drukken. Hybrid print is een uitstekend alternatief ten opzichte van High End digitaal drukwerk.

Wat zijn de grote voordelen van Linoprint?

De Heidelberg Linoprint biedt een uitstekende kwaliteit, ook op de lichtste grammages. In tegenstelling tot veel andere machines is er op de

901 bovendien geen enkel productiviteitsverlies met zware grammages. Digitale printers zijn eenvoudiger te bedienen en het printwerk is gelijk af te werken (geen droogtijd). Met een geautomatiseerde workflow wordt een efficiënt productieproces mogelijk. Om stilstand tot een minimum te beperken, beschikt de Heidelberg Linoprint over een speciale kit van onderdelen die door de operator zelf te vervangen zijn.

Waar staat Prinect in dit debat?

Prinect is de ruggengraat van het digitale aanbod van Heidelberg en de basis van zijn gebruikersinterface. Prinect is in staat om de jobs (of gedeelten van jobs) automatisch te sturen, naar digitaal of offset. Een unieke functionaliteit in de markt. Nog een voordeel: het kleurbeheer. In dit opzicht beschikken Plantin en Tetterode over een uniek totaalaanbod.

Linoprint, een jaar later. Een groot succes!

CANON EN HEIDELBERG LINOPRINT BIJ TETTERODE

Gezien Heidelberg zelf het digitaal druktraject ook ingeslagen is via de samenwerking met Ricoh, heeft Tetterode ook Linoprint naast Canon in het assortiment genomen sinds mei 2012. De praktijk toont aan dat de eerste Linoprint successen in Nederland vooral bij Prinect klanten optimaal scoort, terwijl Canon als 'stand-alone' oplossing ook door de Tetterode klanten zeer gewaardeerd wordt.

HERMAN LAMPAERT

Een beschouwing over boeken

“De opmaker is een soort architect. Net als een architect moet hij ruimtelijk inzicht hebben. Net als de architect heeft hij een klant: de lezer. Hij werkt in vrijheid onder toezicht. Net als in de monumentale kunst door de geschiedenis heen, heeft ook de boekdrukkunst zowel banale als schitterende werken voortgebracht.”

Herman Lampaert, nu 82, is een van de bekende namen uit de Belgische typografische en boekenwereld. Deze grafisch ontwerper is van alle markten thuis: hij ontwierp logo's, was actief in grafische vormgeving, signalisatie, illustraties, tentoonstellingsarchitectuur, ontwierp één alfabet, motieven voor meubelstoffen... en heeft enkele uitzonderlijke boeken gepubliceerd. Lampaert is gefascineerd door alles wat met de productie van boeken te maken heeft én architectuur, is bovendien ook pedagoog en begaafd spreker. Hij heeft een erudiete en tegelijk unieke kijk op de vakgebieden van de visuele communicatie.

Hoe bent u bij lay-out beland? Onze ouderlijke bibliotheek – in Gent – was goed voorzien van boeken over allerlei thema's, in verschillende talen. Zo ontdekte ik dat er een verband is tussen de talen en de typografieën die ze ondersteunen. Ik was en ben nog steeds onder de indruk van de schitterend 'barbaarse' manuscripten uit de Vroege Middeleeuwen. Ik ben begonnen met schilderkunst te studeren in mijn geboortestad. Daarna ging ik werken in het atelier van Joris Minne, in Ter Kameren. Hij was een man die mijn nieuwsgierigheid stimuleerde. Het onderwijs van Lucien De Roeck, daarentegen heeft weinig indruk op me gemaakt. Ik heb nog met een degelpers gewerkt, bij Rudi Hostettler in Zwitserland, een onvergetelijke ervaring. Maar de belangrijkste invloed blijft de kunst, vooral architectuur. Via architectuur ben ik bij de lay-out terechtgekomen.

Heeft lay-out nog toekomst in het computertijdperk? Als je de geschiedenis van de typografie bekijkt, merk je dat leesbaarheid de basis is van de grote families van lettertypen. Leesbaarheid blijft een actueel onderwerp, doorheen de revoluties die de grafische sector heeft gekend en nog zal doormaken. Ons beroep bestaat nog steeds omdat er nog altijd vooruitgang kan gemaakt worden. Het paradoxale aan het vak grafische communicatie is dat het tegelijk voor zoveel mogelijk mensen begrijpelijk moet zijn en toch erg individualistisch is. Begrijpelijkheid is ons doel.

Heeft de typografie zoals u ze beoefent nog zin in deze tijd van massacommunicatie? Meer dan ooit. Vroeger was de typografie het exclusieve domein van de drukker: hij besliste hoe en welk lettertype hij zou gebruiken. De grote universele lettertypes werden niet zomaar voor alles gebruikt. Het vak heeft dus een lange geschiedenis (Alexandre Vanautgaerden heeft zopas zijn Erasme typographie gepubliceerd – 600 pagina's!). Intussen is de grafisch vormgever onafhankelijk geworden. Na de opkomst van het fotozetten ontstond er een wildgroei aan gekopieerde alfabetten en vergat men dat in hoogdruk een afdruk werd verkregen door druk uit te oefenen. Alles diende te worden hertekend om hetzelfde compacte resultaat te verkrijgen. Die aanpassing vergde veel tijd en kennis.

Het genot dat je aan boeken beleeft, blijft bestaan? Onze 'kijk-honger' weerkaatst zich in een ludieke dimensie van een boek. Een goed ingebonden boek kun je helemaal openen. Door de linker- en rechterpagina als een geheel te zien, versterk je de doorstroming van het boek en dat brengt ons dichterbij de oude 'rollen'. Experimenteren heeft alleen zin als de klant erin meegaat. De lezer maakt en kraakt de grafische vormgever. Een boek ontwerpen is een werk van bescheidenheid. Umberto Eco herinnert ons eraan dat fraai drukwerk nog steeds waarde heeft.

Wat is er specifiek aan onze tijd? In tegenstelling tot de eerste drukkers, aarzelt men niet om cursieve letters 'recht te zetten', Romeinse lettertypes 'schuin' te zetten; tot meer dan veertig varianten te

ontwikkelen van hetzelfde alfabet. Ook nieuw is het overmatig gebruik van kleur, vaak te onpas; de mogelijkheid om de effecten in één tekstkolom te 'verfijnen' (micro-typografie). En dan is er nog het cinematografisch verloop van onze layouts. En nog een stap verder: de onafhankelijkheid van de grafisch vormgever, die de verschillende vakgebieden van vroeger achtereenvolgens beoefent en soms zelfs uitgever wordt.

Wat vindt u van het letterteken dat we voor 'ampersand' hebben gekozen?

Net als alle verbindingstekens bewijst de ampersand dat ons artificiële schrift het levend schrift benijdt. Dat het levend schrift opnieuw in de mode komt, is dus een terugkeer naar de bron. Vanaf het ogenblik waarop de lezer het ziet als een 'vreemd' element – terwijl het een ornament is – kan het een hindernis vormen. En we keren terug naar de gewoonten van de lezer. Laten we ons hoeden voor optisch 'geweld' om verstaanbaar te blijven.

Hoe staat het met de typografie in Europa? Nederland is rijk aan typografische talenten van hoog niveau, de graficus werkt er in het verlengde van de schrijver en is pas daarna de medeplichtige van de lezer. De typografische nationalismen bestaan nog... ik denk dan in de eerste plaats aan de Zwitserse school. Maar gezien we veel reizen, vergezelt de typografie ons overal. En ook het onderzoek naar de werking van de hersenen en de ogen is vruchtbaar voor ons vak dat, zomin als de lezer, niet van plan is om te verdwijnen.

De auteur en zijn Epitome Typographica, 2009-2012
Drietalige Uitgave: Érasmushuis & Brepols. ISBN 978-2-930414-29-4

"Lettertekens hebben op zich geen waarde. Maar ze zijn als rivieren, ze hebben een ziel. Sommige zijn literair en stil, andere zijn propagandistisch, sloganesk en schreeuwerig. Ook als ze mooi zijn, worden ze soms slecht gebruikt. Van zodra je een boek openslaat, kom je terecht in een ruimte. Je moet de lezer laten reizen. Een goed gezette tekst is als een 'levende rivier'. De schrijver en de opmaker gaan de lezer samen tegemoet."

The Wall!

De bezoekers van de gloednieuwe showroom van Plantin in Evere kunnen er niet naast kijken: de grote fotomuur die de verbluffende mogelijkheden van deze spectaculaire techniek aantoont. Een prachtig en gedetailleerd panoramisch zicht op Brussel aangebracht op een bakstenen muur met 3M textured wall folie.

De panoramafoto is opgebouwd uit 186 hoge resolutie (RAW) foto's en kan op 300 dpi zonder kwaliteitsverlies op tien meter groot worden gereproduceerd. Door het Gigapan-procédé kan de fotograaf gigantisch inzoomen zonder scherpte te verliezen. De foto's worden in het atelier gecorrigeerd met Lightroom 4.0 van Adobe. De geëxporteerde jpeg-bestanden worden tot een beeld samengevoegd met Auto Giga Pano en een laatste keer bewerkt in Photoshop

5.0. De lichtwaarden worden gecorrigeerd en de foto's in tiff-formaat worden onder LZW-algoritme gecomprimeerd. Het beeld werd gerealiseerd door Visual Photo Design uit Weurt (NL).

Het panorama dat bij Plantin werd gerealiseerd, werd door Intersticker uit Rumst (BE) met solventinkten op een grootformaat printer geproduceerd. Het bedrijf maakte gebruik van de software Graphic Maker versie 6.1 van 3M. De primer, de folie en het laminaat zijn eveneens afkomstig van 3M. De ramen werden bekleed met een eigen geperforeerde folie van Plantin 70/30, gelamineerd door Plantin Clean Film. Het meest verbazingwekkende aspect van deze realisatie is het buitengewone detail waarmee een foto van deze omvang wordt weergegeven, zelfs op een zo oneffen oppervlak als metselwerk.

& Magazine 13.1

Gedrukt in februari 2013

Informatie over producten en ontwikkelingen in de grafische industrie

Een periodieke uitgave van Plantin bvba en Tetterode bv / A Staples Company

Kareelovenlaan 5
1140 Brussel
Telefoon +32 (0)2 727 31 11
Telefax +32 (0)2 727 38 11
E-mail info@plantin.be
www.plantin.be

Jool-Hulstraat 24, 1327 HA Almere
Postbus 22134, 1302 CC Almere
Telefoon +31 (0)36-524 10 11
Telefax +31 (0)36-524 10 50
E-mail: info@tetterode.nl
www.tetterode.nl

Coördinatie Efreem Neveux

Redactie Golem nv, Michel Oleffe
BB Communicatie, Cecile Janssen en
Wim Broekman

Typografie Hollandse Mediaeval,
Heidelberg Antiqua, Heidelberg Gothic

Fotografie Nicolas van Haaren
Foto's pag. 20-22 Visual Photo Design

Ontwerp basis Ad hoc Design bvba,
Guy-A. Schockaert en Julie Lay
Vormgeving & opmaak www.voltage.nl

Vertaling Misty Meadows nv

Artikelen of delen daarvan
mogen worden overgenomen met
bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van de uitgever.
E-mail redactie@plantin.be of
redactie@tetterode.nl

Verantwoordelijke uitgever:
Hans Huyghe
Kareelovenlaan 5, 1140 Brussel
Postbus 22134, 1302 CC Almere

Édition française sur demande

Bezoek regelmatig onze website
www.plantin.be en
www.tetterode.nl om er het laatste
nieuws te ontdekken.

&venement & 2013 Nieuwe dimensies

Onder het motto "Nieuwe dimensies" nodigen wij u met plezier uit voor een bijzonder &venement. Het &-teken staat hierbij symbool voor ontmoeting en inspiratie. Voor verbinding en verder kijken. Verbinding tussen uw dagelijkse praktijk en state-of-the-art (media)mogelijkheden die ook voor u nieuwe dimensies kunnen brengen. Nu en in de toekomst.

& Wanneer?

- Donderdag 7 maart: van 13.00 tot 22.00 uur
- Vrijdag 8 maart: van 10.00 tot 22.00 uur
- Zaterdag 9 maart: van 09.00 tot 13.00 uur

& Waar?

Het &venement vindt plaats in onze compleet vernieuwde showroom en kantoren, Kareelovenlaan 5 in Evere (Brussel).

& Meer informatie?

www.plantin.be. U bent van harte welkom.

Plantin

A Staples Company

Tetterode

A Staples Company